

Kavram Sözlüğü

Yapay zekâ · yazılım · Claude Code terimleri — 46 terim, Türkçe açıklamalarıyla

 alisalihsapanci.com

Yapay Zekâ Temelleri

1 Yapay Zekâ (AI)

Bilgisayarların dil anlama, metin üretme ve problem çözme gibi işleri insana benzer biçimde yapabilme yeteneği.

3 Token

Modelin metni işlediği en küçük parça; çoğunlukla bir kelime ya da kelime parçası. Model metni token token okur ve üretir.

5 Prompt

Yapay zekâyâ verdiğin talimat ya da istek. İyi bir prompt net bir görev, yeterli bağlam ve istenen çıktı formatını içerir.

7 Model (Opus / Sonnet / Haiku)

Claude'un farklı güç ve hız seviyeleri. Opus en güçlü, Haiku en hızlı ve ucuz, Sonnet ikisinin arasında dengeli bir seçenektir.

9 Sistem Promptu

Modele en baştan verilen, nasıl davranacağını ve hangi kurallara uyacağını belirleyen arka plan talimatı.

2 LLM (Büyük Dil Modeli)

Devasa miktarda metinle eğitilmiş, bir sonraki kelimeyi tahmin ederek cümle kuran yapay zekâ modeli. Claude bir LLM'dir.

4 Context Window (Bağlam Penceresi)

Modelin aynı anda aklında tutabildiği toplam token miktarı. Dolup taşıtığında konuşmanın eski kısımlarını unutmaya başlar.

6 Halüsinasyon

Modelin kendinden emin bir tonla yanlış veya uydurma bilgi vermesi. Bu yüzden üretilen her şey doğrulanmalıdır.

8 Çıkarım (Inference)

Modelin eğitimi bittikten sonra senin isteğine karşılık cevap üretmesi işlemi.

Yazılım Temelleri

10 Dosya

Bilgisayarda veriyi saklayan tekil birim (örneğin index.html).

12 Proje

Bir uygulamayı oluşturan tüm dosya ve klasörlerin bütünü.

11 Klasör (Dizin)

Dosyaları bir arada gruplayan kapsayıcı.

13 Terminal (Komut Satırı)

Komut yazarak bilgisayara iş yaptıran metin tabanlı arayüz. Claude Code büyük ölçüde burada çalışır.

14 Frontend

Uygulamanın kullanıcının gördüğü ve etkileşime girdiği ön yüzü (arayüz).

16 Veritabanı

Uygulamanın verisini kalıcı olarak sakladığı yer.

18 Framework

Uygulama geliştirmeyi hızlandıran hazır yapı veya iskelet (örneğin React).

20 Git

Kodun değişikliklerini kaydeden ve istediğinde eski haline dönmeni sağlayan versiyon kontrol sistemi.

22 Commit

Projenin o anki halinin kaydedildiği kayıt noktası.

24 Deploy (Yayına Alma)

Uygulamayı herkesin erişebileceği şekilde internete çıkarma.

26 Domain (Alan Adı)

Uygulamanın internet adresi (örneğin siteadi.com).

28 Debug (Hata Ayıklama)

Bir hatanın kaynağını bulup düzeltme süreci.

15 Backend

Uygulamanın arka planda çalışan, mantığı ve veriyi yöneten kısmı.

17 API

İki yazılımın birbiriyle konuşmasını sağlayan köprü/arayüz.

19 Kütüphane (Library)

Belirli bir işi yapan, hazır kullanılan kod paketi.

21 Repository (Depo)

Bir projenin Git ile takip edilen tüm geçmişini tutan alan.

23 Branch (Dal)

Ana koda dokunmadan ayrı bir çizgide çalışmanı sağlayan kopya.

25 Hosting

Uygulamanın yayında kalabilmesi için çalıştığı sunucu hizmeti.

27 Bug (Hata)

Yazılımın beklenmedik ya da yanlış çalışması.

29 Yerel (Local) / Canlı

Yerel: uygulamanın kendi bilgisayarında çalışan sürümü. Canlı: internette herkese açık sürümü.

Claude ve Claude Code

30 Claude.ai

Claude'un tarayıcıda kullanılan sohbet arayüzü.

32 Projects

Claude.ai'de kalıcı bağlam ve bilgi tabanı tutmanı sağlayan özellik.

34 Claude Code

Terminalde çalışan; dosyalarını okuyup düzenleyen, komut çalıştıran, hata ayıklayan yapay zekâ ajanı.

31 Artifacts

Claude.ai içinde üretilen, tarayıcıda anında çalışan küçük uygulama veya çıktı.

33 Vibecoding

Kodu elle yazmak yerine ne istediğini anlatıp yapay zekâyâ yazdırma yöntemi. Sen yönlendirirsin, Claude yazar, sen kontrol edersin.

35 Agent (Ajan)

Sadece cevap veren değil, adım adım iş yapan (dosya açan, komut çalıştıran) yapay zekâ.

36 CLAUDE.md

Projenin kök dizinine konan, her oturum başında okunan proje kuralları ve hafıza dosyası.

38 Plan Modu

Claude'un dosyalara dokunmadan önce ne yapacağını planlamasını sağlayan mod.

40 Hooks

Belirli olaylarda otomatik tetiklenen kurallar veya komutlar.

42 MCP (Model Context Protocol)

Claude'u dış araçlara ve veri kaynaklarına bağlayan protokol.

44 API Anahtarı

Bir servise programla erişmek için kullanılan gizli şifre. Asla paylaşılmamalı veya koda açıkça yazılmamalı.

46 /clear ve /compact

Oturum hijyeni komutları: /clear bağlamı sıfırlar, /compact uzun geçmişi özetleyerek yer açar.

37 Slash Komutu (/)

Claude Code'da kısayol komutları (örneğin /clear, /compact, /plan).

39 Subagent

Ana ajanın bir alt görevi devrettiği, paralel çalışan yardımcı ajan.

41 Skills

Tekrar eden işleri paketleyip Claude'a kalıcı bir yetenek olarak ekleme.

43 İzin Sistemi

Claude Code'un bir işlemi (dosya değiştirme, komut çalıştırma) yapmadan önce senden onay istemesi.

45 Şartname (Spec)

Uygulamanın ne yapacağını net biçimde anlatan tarif. Vibecoding'in en kritik adımıdır.